

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı:2018/112

Karar Sayısı:2021/24

Karar Tarihi:31/3/2021

Resmi Gazete Tarih-Sayısı:2/7/2021-31529

İPTAL DAVASINI AÇAN: Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri Engin ALTAY, Özgür ÖZEL, Engin ÖZKOÇ ile birlikte 131 milletvekili

İPTAL DAVASININ KONUSU: 14/6/2018 tarihli ve 699 sayılı Cumhurbaşkanı Seçimi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin

A. Tümünün,

B. Tümünün iptaline karar verilmemesi hâlinde maddelerinin,

Anayasa'nın Başlangıç kısmı ile 2., 6., 7., 87., mülga 91. ve geçici 21. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptallerine ve yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi talebidir.

I. İPTALİ İSTENEN KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME (KHK) KURALLARI VE İLGİLİ GÖRÜLEN KANUN HÜKÜMLERİ

A. İptali İstenen KHK Kuralları

İptali talep edilen KHK şöyledir:

"CUMHURBAŞKANI SEÇİMİ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME

Anayasada yapılan değişikliklere uyum sağlanması amacıyla Cumhurbaşkanı Seçimi Kanununda değişiklik yapılması; 10/5/2018 tarihli ve 7142 sayılı Kanunun verdiği yetkiye dayanılarak, Bakanlar Kurulu'nca 14/6/2018 tarihinde kararlaştırılmıştır.

MADDE 1- 19/1/2012 tarihli ve 6271 sayılı Cumhurbaşkanı Seçimi Kanununun 20 nci maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Bu tutanak seçilen Cumhurbaşkanına verilmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulur."

MADDE 2- 6271 sayılı Kanunun 21 inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Andiçme töreni

MADDE 21- (1) Seçilen Cumhurbaşkanı adına düzenlenen tutanak, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı veya Geçici Başkan tarafından verilir ve aynı birleşimde andiçme töreni yapılır. Bu birleşim, birlikte yapılan Cumhurbaşkanı ve Türkiye Büyük Millet Meclisi genel seçiminin ardından Meclisin toplandığı ilk günü takip eden üç gün içinde gerçekleştirilir.

(2) Cumhurbaşkanının ikinci oylamada seçilmesi veya sadece Cumhurbaşkanı seçiminin yapılması halinde andiçme töreni, seçim sonucunun kesinleşmesini takip eden üç

gün içinde yapılır. Türkiye Büyük Millet Meclisi toplantı halinde değilse derhal toplantıya çağrılır.

(3) Cumhurbaşkanınca atanan Cumhurbaşkanı yardımcıları ve Bakanlar atanmalarını takip eden gün andiçerler.”

MADDE 3- Bu Kanun Hükmünde Kararname yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu Kanun Hükmünde Kararname hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.”

B. İlgili Görülen Kanun Hükümleri

10/5/2018 tarihli ve 7142 sayılı 6771 Sayılı Kanunla Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Yapılan Değişikliklere Uyum Sağlanması Amacıyla Çeşitli Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Konusunda Yetki Kanunu'nun;

1. 1. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

“(1) Bu Kanunun amacı, 21/1/2017 tarihli ve 6771 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile 18/10/1982 tarihli ve 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında yapılan değişikliklere uyum sağlamak üzere;

a) Kamu kurum ve kuruluşlarının kuruluş, teşkilat, görev ve yetkilerinin düzenlenmesi,

b) Kanunlar ve kanun hükmünde kararnamelerde yer alan tüzük, Bakanlar Kurulu, İcra Vekilleri Heyeti, İcra Vekilleri Heyeti Kararı, Bakanlar Kurulu Kararı, Bakanlar Kurulu Yönetmeliği, Hükümet, Başbakan, Başvekil, Başbakanlık, Başvekalet, sıkıyönetim, nizamname, kanun tasarısı gibi bazı ibarelerin değiştirilmesi, yürürlükten kaldırılması veya bu çerçevede kanunlar ve kanun hükmünde kararnamelerde yer alan ilgili hükümlerin yeniden düzenlenmesi,

c) Mevcut bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların bağlılık ve ilgilerinin yeniden belirlenmesi,

ç) Uygulama imkânı kalmayan kanun ve kanun hükmünde kararnamelerin yürürlükten kaldırılması,

d) Kanun ve kanun hükmünde kararnamelerde yer alan bakanlıkların, kamu kurum ve kuruluşlarının kurulması, kaldırılması, görevleri, yetkileri, personeli ve teşkilat yapısı ile merkez ve taşra teşkilatlarının kurulması ve üst kademe kamu yöneticilerinin atanmaları ile görevlerine son verilmesine ilişkin usul ve esasların düzenlenmesinin sağlanması; Cumhurbaşkanının yürütme yetkisine ilişkin hususlara dair hükümlerin düzenlenmesi ile bu bent kapsamındaki ilgili hükümlerin değiştirilmesi veya yürürlükten kaldırılması,

için çeşitli kanun ve kanun hükmünde kararnamelerde değişiklik yapılması hususunda düzenlemelerde bulunmak üzere Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi vermektir.”

2. 2. maddesi şöyledir:

“İlkeler ve yetki süresi

MADDE 2- (1) Bakanlar Kurulu bu Kanuna göre verilen yetkiyi kullanırken; yürürlükteki kanun ve kanun hükmünde kararnamelerin ilgili hükümlerinin 6771 sayılı Kanun ile Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında yapılan değişikliklerle uyumlu hale getirilmesini, kamu hizmetlerinin verimli, süratli ve etkin bir şekilde yürütülmesi ile hizmetin özelliği ve gereklerine uygun

düzenlemeler yapılmasını, atama ve görevde yükselmede kariyer ve liyakat esasları ile nitelikli personel istihdamının esas alınmasını, kamu hizmetlerinde iş bölümü ve koordinasyonun sağlanmasını, benzer hizmetlerin tek kuruluş veya birim tarafından yürütülmesini ve kaynak kullanımında israfın önlenmesini göz önünde bulundurur.

(2) Bakanlar Kuruluna verilen yetki, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının andiçerek göreve başladığı tarihe kadar geçerlidir. Bu süre içinde Bakanlar Kurulu birden fazla kanun hükmünde kararname çıkarabilir.”

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Zühtü ARSLAN, Burhan ÜSTÜN, Engin YILDIRIM, Serdar ÖZGÜLDÜR, Serruh KALELİ, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Recep KÖMÜRCÜ, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI, Muammer TOPAL, M. Emin KUZ, Hasan Tahsin GÖKCAN, Kadir ÖZKAYA, Rıdvan GÜLEÇ, Recai AKYEL ve Yusuf Şevki HAKYEMEZ’in katılımlarıyla 25/9/2018 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, yürürlüğü durdurma talebinin esas inceleme aşamasında karara bağlanmasına OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III. ESASIN İNCELENMESİ

2. Dava dilekçesi ve ekleri, Raportör Fatma KARAMAN ODABAŞI tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, dava konusu KHK kuralları ile ilgili görülen kanun hükümleri, dayanılan ve ilgili görülen Anayasa kuralları ile bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A. KHK’ların Yargısal Denetimi ile 6771 Sayılı Kanun’la Yapılan Anayasa Değişikliğinin Yargısal Denetime Etkileri Hakkında Genel Açıklama

3. Türkiye Büyük Millet Meclisinin (TBMM) daha önceki hükümet sisteminde yer alan Bakanlar Kuruluna KHK çıkarma yetkisi verebileceğini hükme bağlayan ve KHK’ların hukuksal rejimini düzenleyen Anayasa’nın 91. maddesi 21/1/2017 tarihli ve 6771 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un 9/7/2018 tarihinde yürürlüğe giren 16. maddesiyle yürürlükten kaldırılmış, böylece KHK çıkarılabilme imkânına anayasal olarak son verilmiştir.

4. Buna karşılık 6771 sayılı Kanun’la Anayasa’ya eklenen geçici 21. maddenin (F) fıkrasının birinci cümlesinde “*Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte yürürlükte bulunan kanun hükmünde kararname, tüzükler, Başbakanlık ve Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılan yönetmelikler ile diğer düzenleyici işlemler yürürlükten kaldırılmadıkça geçerliliğini sürdürür*” denilmek suretiyle Anayasa’nın 91. maddesinin yürürlükten kaldırılma tarihine kadar çıkarılmış ve yürürlükte bulunan KHK’ların geçerliliklerini sürdürmeye devam edeceği hükme bağlanmıştır.

5. Anılan fıkranın ikinci cümlesinde ise “*Yürürlükte bulunan kanun hükmünde kararname hakkında 152 nci ve 153 üncü maddelerin uygulanmasına devam olunur*” hükmüne yer verilmiştir. Söz konusu cümlede KHK’ların iptal davası yoluyla Anayasa’ya aykırılığının ileri sürülebilmesine ilişkin Anayasa’nın 150. ve 151. maddelerine açıkça yer verilmemiş ise de anılan hükmü yorumlayan Anayasa Mahkemesi iptal davası yönünden de olağan KHK’lara ilişkin yargısal denetim yetkisinin devam ettiğini kabul etmiştir (AYM, E.2018/114, K.2018/91, 25/9/2018, §§ 8, 9).

6. Anayasa'nın 148. maddesinin birinci fıkrasının 6771 sayılı Kanun'la değiştirilmeden önceki hâlinde Anayasa Mahkemesinin KHK'ların Anayasa'ya şekil ve esas bakımlarından uygunluğunu denetleyeceği kurala bağlanmış ve 2017 yılında yapılan söz konusu Anayasa değişikliği ile KHK rejimine son verilmeden önce Anayasa Mahkemesi, Anayasa'nın mülga 91. maddesini ölçü norm olarak esas alarak bu madde uyarınca KHK'ları yetki kanununa dayanıp dayanmadığı, yetki kanununun kapsamında olup olmadığı ve yasak alan içinde kalıp kalmadığı hususlarında denetime tabi tutmuştur. Anayasa'nın geçici 21. maddesinin (F) bendinin ikinci cümlesinde KHK'larla ilgili denetim yetkisinin devamı öngörülmeyle birlikte söz konusu denetimde mülga normların ölçü norm olarak dikkate alınıp alınamayacağı hususunda bir hükme yer verilmemiştir.

7. Bu bağlamda Anayasa'nın geçici 21. maddesinin (F) bendinin ikinci cümlesini yorumlayan ve mülga normların niteliklerini dikkate alan Anayasa Mahkemesi mevcut KHK'ların Anayasa'ya uygunluk denetiminde Anayasa'nın mülga 91. maddesinin ölçü norm olarak dikkate alınmaya devam edilmesi gerektiğine karar vermiştir. Kararda içerik bakımından Anayasa'ya uygunluk denetiminde Anayasa'nın üstünlüğü ve bağlayıcılığı ilkesi gereğince kural olarak denetimin yapıldığı tarihte yürürlükte bulunan normların ölçü norm olarak dikkate alınacağı ancak anayasa yargısı denetimine tabi bir norm, oluşturulduğu süreçte geçerli olan *yetki* kuralları esas alınarak vücut bulduğundan bu unsura ilişkin denetimin -yürürlükten kalkmış olsa dahi- o tarihteki kurallar esas alınarak yapılması gerekeceği ifade edilmiştir. Geçerliliğini sürdüren ve yetki unsuru bakımından da anayasal denetime tabi olan KHK'ların çıkarılması sırasındaki anayasal yetkinin kaynağını, ilga edilmiş olsa da Anayasa'nın 91. maddesinin teşkil ettiği, bu itibarla KHK çıkarma yetkisinin Anayasa'ya uygun olarak kullanılıp kullanılmadığı yönünden yapılacak denetimin ancak söz konusu anayasal yetkinin tanımlandığı, konu yönünden kapsam ve sınırlarının çizildiği normun ölçü alınması suretiyle gerçekleştirilecek bir inceleme ile mümkün olabileceği belirtilmiştir (AYM, E.2018/122, K.2020/14, 19/2/2020, §§ 10, 11).

8. Açıklanan nedenlerle mevcut KHK'ların Anayasa'nın mülga 91. maddesine uygunluğunun denetlenmesi gerekir.

9. Anayasa'nın mülga 91. maddesinde düzenlenen KHK'lar işlevsel yönden yasama işlemi niteliğinde olduğundan bu kuralların yargısal denetimlerinin yapılması görev ve yetkisi Anayasa Mahkemesine verilmiştir. Anılan maddede KHK'ların Anayasa'ya şekil ve esas bakımlarından uygunluğunun denetlenmesinden söz edilmekte olup Anayasa'ya uygunluk denetiminin içine KHK'nın yetki kanunu kapsamında olup olmadığına denetimi de girmektedir. Çünkü Anayasa'nın mülga 91. maddesinde Bakanlar Kuruluna ancak yetki kanununda belirtilen sınırlar içinde KHK çıkarma yetkisinin verilmesi öngörülmüştür. Söz konusu yetkinin dışına çıkılması, KHK'yı Anayasa'ya aykırı duruma getirir. Dolayısıyla yargısal denetimde KHK'nın yetki kanunu kapsamında olup olmadığı sorununun da çözülmesi gerekir.

10. Dayanaklarını doğrudan doğruya Anayasa'dan alan olağanüstü hâl KHK'larından farklı olarak olağan dönemlerdeki KHK'ların bir yetki kanununa dayanması zorunludur. Bu nedenle KHK'lar ile dayandıkları yetki kanunu arasında çok sıkı bir bağ vardır. KHK'nın yetki kanunu ile olan bağı, KHK'yı aynen ya da değiştirerek kabul eden kanun ile kesilir. KHK'nın Anayasa'ya uygun bir yetki kanununa dayanması, Anayasa'ya uygunluğunun ön şartıdır. Bir yetki kanununa dayanmadan çıkarılan veya dayandığı yetki kanunu iptal edilen KHK'ların içeriği Anayasa'ya aykırılık oluşturmasa bile bunların Anayasa'ya uygunluğundan söz edilemez.

11. KHK'ların Anayasa'ya uygunluk denetimi, kanunların denetiminden farklıdır. Anayasa'nın 11. maddesinde "*Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz*" denilmektedir. Bu nedenle kanunların denetiminde, onların yalnızca Anayasa kurallarına uygun olup olmadığı saptanır.

KHK'lar ise konu, amaç, kapsam ve ilkeleri yönünden hem dayandıkları yetki kanununa hem de Anayasa'ya uygun olmak zorundadır.

12. Anayasa'nın mülga 91. maddesinde kimi konuların KHK'larla düzenlenmesi yasaklanmıştır. Anılan maddenin birinci fıkrasında "...sıkıyönetim ve olağanüstü haller saklı kalmak üzere, Anayasanın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleri ile dördüncü bölümde yer alan siyasî haklar ve ödevler kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenemez" denilmiştir. Bu kural uyarınca TBMM, Bakanlar Kuruluna ancak KHK ile düzenlenmesi yasaklanmış alana girmeyen konularda KHK çıkarma yetkisi verebilir.

B. KHK'nın Tümünün İncelenmesi

1. İptal Talebinin Gerekçesi

13. Dava dilekçesinde özetle; yasama yetkisinin genel ve asli bir yetki olduğu, TBMM'ye ait olup devredilemeyeceği, KHK çıkarma yetkisinin ise kendine özgü ve istisnai bir yetki olduğu ve yasama yetkisinin devri anlamına gelecek şekilde genelleştirilemeyeceği, KHK çıkarma yetkisinin ancak ivedilik gerektiren belli konularda TBMM'nin hızlı hareket edemeyeceği durumlarda zorunlu düzenlemeler için kullanılması gerektiği, Anayasa'nın mülga 91. maddesinin birinci fıkrasında sıkıyönetim ve olağanüstü hâller saklı kalmak üzere Anayasa'nın İkinci Kısmı'nın Birinci ve İkinci Bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleri ile Dördüncü Bölüm'de yer alan siyasi haklar ve ödevlerin KHK ile düzenlenemeyeceğinin belirtildiği, Anayasa'nın mülga 163. maddesinde ise Bakanlar Kuruluna KHK ile bütçede değişiklik yapmak yetkisi verilemeyeceğinin ifade edildiği ancak bu açık istisnaların dışında Anayasa'da kanunla düzenleneceği belirtilen diğer konularda da KHK ile düzenleme yapılamayacağı, ülkenin siyasal rejimini köklü şekilde değiştiren Anayasa değişikliğine uyum sağlanması amacıyla yapılacak yasal düzenlemelerin Anayasa'nın geçici 21. maddesinin (B) fıkrası uyarınca münhasıran TBMM tarafından yapılması gerektiği, bu konuda KHK ile düzenleme yapılamayacağı gibi geçici 21. maddenin (B) fıkrasında belirtilen süre içinde TBMM tarafından gerekli düzenlemelerin yapılmamasının ihmal yoluyla Anayasa'ya aykırılık oluşturduğu ancak bu durumun Anayasa ile TBMM'ye verilen uyum yasalarını çıkarma yetkisini ortadan kaldırmadığı, özellikle TBMM tarafından kanunla düzenleme yapılmasını öngören geçici 21. maddenin (B) fıkrasındaki özel düzenlemeye rağmen Anayasa'nın mülga 91. maddesindeki genel düzenleme uyarınca KHK ile düzenleme yapılmasının yasama yetkisinin yürütme organına devri anlamına geleceği, ülkenin hükümet sistemini ve siyasal rejimini değiştiren ve böylece kamusal yetkinin dağılımını ve denetimini yeniden düzenleyen uyum yasalarının ulusal iradenin temsilcisi olan TBMM'de tüm toplum kesimlerinin ve siyasi partilerin katılımı ve tartışmasıyla çıkarılmasının demokratik devlet ilkesinin gereği olduğu belirtilerek dava konusu KHK'nın tümünün Anayasa'nın Başlangıç kısmı ile 2., 6., 7., 87., mülga 91. ve geçici 21. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

14. Dava konusu KHK, 7142 sayılı Kanun'a dayanılarak çıkarılan KHK'lardandır.

15. Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygılı, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adil bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, hukuki güvenliği sağlayan, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuk kurallarıyla kendini bağlı sayan ve yargı denetimine açık olan devlettir.

16. Kuvvetler ayrılığı ilkesi genellikle hukuk devleti ilkesi ile ilişkilendirilmektedir. Anayasa'nın Başlangıç kısmının dördüncü paragrafında kuvvetler ayrılığının, "...Devlet

organları arasında üstünlük sıralaması anlamına gelmeyip, belli Devlet yetki ve görevlerinin kullanılmasından ibaret ve bununla sınırlı medenî bir işbölümü ve işbirliği olduğu..." ifade edilmektedir.

17. Anayasa'nın 6. maddesinde "*Hiçbir kimse veya organ kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamaz*" denilmiş; 7. maddede de "*Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisinindir. Bu yetki devredilemez.*" hükmüne yer verilmiştir. Anayasa'nın 87. maddesinin 6771 sayılı Kanun'la değiştirilmeden önceki hâlinde *Bakanlar Kuruluna belli konularda kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi vermek* TBMM'nin görev ve yetkileri arasında sayılmış; mülga 91. maddesinde ise KHK'ların hukuksal rejimi belirlenmiştir.

18. Anayasa'nın anılan hükümlerinin birlikte değerlendirilmesinden yasama yetkisinin genel ve asli bir yetki olması, TBMM'ye ait bulunması ve devredilememesi karşısında KHK çıkarma yetkisi istisnai bir yetki olarak kabul edilebilir. Ancak Anayasa'da öngörülen şartlar ve sınırlar içinde kalmak kaydıyla KHK çıkarılması hususunda Bakanlar Kuruluna yetki verilmesi yasama yetkisinin devri olarak nitelendirilemeyeceği gibi Anayasa'nın Başlangıç kısmında belirtildiği şekilde kuvvetler ayrılığı ilkesine de aykırılık oluşturmaz.

19. Anayasa Mahkemesinin önceki kararlarında da belirtildiği üzere Anayasa'nın herhangi bir maddesindeki kanunla düzenlenme şartı kural olarak o konuda KHK çıkarılmasına engel teşkil etmemektedir. Anayasa'nın kanunla düzenleme yapılacağını öngören her maddesi mutlak surette kanunla düzenleme yapılmasını gerektiren bir anlama sahip değildir. Buna göre KHK'larla düzenlenemeyeceği açıkça belirtilen yasak alanlar dışında kalmak kaydıyla kanunla düzenleneceği belirtilen konularda KHK çıkarılmasına engel bir durum bulunmamaktadır (AYM, E.1989/4, K.1989/23, 16/5/1989; E.2011/60, K.2011/147, 27/10/2011).

20. Anayasa'ya 6771 sayılı Kanun'un 17. maddesiyle eklenen geçici 21. maddenin (B) fıkrasında "*Bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren en geç altı ay içinde Türkiye Büyük Millet Meclisi, bu Kanunla yapılan değişikliklerin gerektirdiği Meclis İçtüzüğü değişikliği ile diğer kanuni düzenlemeleri yapar. Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenleneceği belirtilen değişiklikler ise Cumhurbaşkanının göreve başlama tarihinden itibaren en geç altı ay içinde Cumhurbaşkanı tarafından düzenlenir.*" kuralına yer verilmiştir.

21. Kural, anılan hususlarda KHK çıkarılmasını yasaklayan açık bir düzenleme içermemektedir. Öte yandan 6771 sayılı Kanun ile Anayasa'nın bazı maddelerinde değişiklik yapılmak suretiyle yeni bir hükümet sistemine geçilmiştir. Bu kapsamda Bakanlar Kurulu kaldırılarak yürütme yetkisi ve görevi tek başına Cumhurbaşkanı'na verilmiş; Cumhurbaşkanı'nın görev ve yetkileri yeniden düzenlenmiştir. 6771 sayılı Kanun'la yapılan değişikliklerin gerektirdiği kanuni düzenlemeler genel itibarıyla yeni hükümet sistemine geçilmesiyle ilgili olup anılan hususlarda Anayasa'da KHK çıkarılamayacağına ilişkin doğrudan veya dolaylı bir hüküm bulunmamaktadır. Diğer yandan Anayasa Mahkemesi dava konusu KHK'nın dayanağını oluşturan 7142 sayılı Kanun'un iptali talebiyle açılan davada Anayasa değişikliğinin gerektirdiği kanuni düzenlemeler konusunda KHK çıkarılıp çıkarılamayacağı hususunu da incelemiş ve bu yönüyle Kanun'un tamamının Anayasa'ya aykırı olmadığı sonucuna ulaşmıştır (AYM, E.2018/100, K.2018/79, 5/7/2018, §§ 9, 10, 17).

22. Her ne kadar dava dilekçesinde, KHK çıkarma yetkisinin ancak ivedilik gerektiren konularda TBMM'nin hızlı hareket edemeyeceği durumlarda ve zorunluluk arz eden hâllerde kullanılması gerektiği ileri sürülmüş ise de Anayasa Mahkemesinin 27/10/2011 tarihli ve E.2011/60, K.2011/147; 10/1/2013 tarihli ve E.2011/141, K.2013/10 sayılı kararlarında

belirtildiği üzere Anayasa'da, KHK çıkarılabilmesi için acil, ivedi ve zorunlu bir durumun olması gerektiğine dair herhangi bir düzenleme yer almamaktadır. Bu itibarla KHK'ların Anayasa'ya uygunluğunun incelenmesinde Anayasa'da öngörülme yeni şartlar ihdas edilmesi mümkün değildir. Bu nedenle yetki kanunu ve buna bağlı olarak KHK çıkarılmasını gerektiren acil, ivedi ve zorunlu bir durumun olup olmadığının incelenmesi, Anayasa'da öngörülen çerçevenin dışına taşacak ölçüde bir denetim yapılması anlamına gelebilecektir.

23. Açıklanan nedenlerle KHK'nın tümü Anayasa'nın Başlangıç kısmı ile 2., 6., 7., 87., mülga 91. ve geçici 21. maddelerine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

C. KHK'nın Maddelerinin İncelenmesi

1. İptal Taleplerinin Gerekçesi

24. Dava dilekçesinde özetle; dava konusu KHK kapsamındaki düzenlemelerin yetki kanununun kapsamı dışında kaldığı, seçme ve seçilme hakkı ile seçimlere ilişkin hususların Anayasa'nın İkinci Kısmı'nın Dördüncü Bölüm'ünde yer alan 67. maddede düzenlendiği, Cumhurbaşkanı seçilen adaya seçildiğine dair belgenin takdimi ile seçilenin yemin etmesinin seçim ile siyasi haklar kapsamında olduğu, siyasi haklar kapsamında yer alan 19/1/2012 tarihli ve 6271 sayılı Cumhurbaşkanı Seçimi Kanunu'na ilişkin düzenlemelerin Anayasa'nın KHK'larla düzenlenmesini yasakladığı alanda yer aldığı belirtilerek KHK'nın ayrı ayrı tüm maddelerinin Anayasa'nın Başlangıç kısmı ile 6., 7., 87. ve mülga 91. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2. KHK'nın 1. Maddesiyle 6271 Sayılı Kanun'un 20. Maddesinin (2) Numaralı Fıkrasına Eklenen İkinci Cümle

a. Kuralın Anayasa'nın Mülga 91. Maddesi Yönünden İncelenmesi

25. Yukarıda da ifade edildiği üzere dava konusu KHK, 7142 sayılı Kanun'a dayanılarak çıkarılan KHK'lardandır. Anılan Kanun'un 1. maddesinin (1) numaralı fıkrasına göre 6771 sayılı Kanun'la Anayasa'da yapılan değişikliklere uyum sağlamak amacıyla aynı maddenin (2) numaralı fıkrasında belirtilen kapsam dahilinde çeşitli kanun ve KHK'larda değişiklik yapılması hususunda Bakanlar Kuruluna KHK çıkarma yetkisi verilmiştir.

26. Anılan amaç doğrultusunda 7142 sayılı Kanun'un 1. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendine göre kamu kurum ve kuruluşlarının kuruluş, teşkilat, görev ve yetkilerinin düzenlenmesi, (b) bendine göre kanunlar ve KHK'larda yer alan tüzük, Bakanlar Kurulu, İcra Vekilleri Heyeti, İcra Vekilleri Heyeti Kararı, Bakanlar Kurulu Kararı, Bakanlar Kurulu Yönetmeliği, Hükümet, Başbakan, Başvekil, Başbakanlık, Başvekalet, sıkıyönetim, nizamname, kanun tasarısı gibi bazı ibarelerin değiştirilmesi, yürürlükten kaldırılması veya bu çerçevede kanunlar ve KHK'larda yer alan ilgili hükümlerin yeniden düzenlenmesi, (c) bendine göre mevcut bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların bağlılık ve ilgilerinin yeniden belirlenmesi, (ç) bendine göre uygulama imkânı kalmayan kanun ve KHK'ların yürürlükten kaldırılması, (d) bendine göre ise kanun ve KHK'larda yer alan bakanlıkların, kamu kurum ve kuruluşlarının kurulması, kaldırılması, görevleri, yetkileri, personeli ve teşkilat yapısı ile merkez ve taşra teşkilatlarının kurulması ve üst kademe kamu yöneticilerinin atanmaları ile görevlerine son verilmesine ilişkin usul ve esasların düzenlenmesinin sağlanması; Cumhurbaşkanı'nın yürütme yetkisine ilişkin hususlara dair hükümlerin düzenlenmesi ile bu bent kapsamındaki ilgili hükümlerin değiştirilmesi veya yürürlükten kaldırılması için çeşitli kanun ve KHK'larda değişiklik yapılması hususunda düzenlemelerde bulunulmak üzere KHK çıkarılabilecektir.

27. 7142 sayılı Kanun'un 1. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendinde kanunlar veya KHK'larda yer alan ve değiştirilmesi veya yürürlükten kaldırılması gerektiği ifade edilen ibareler sınırlı şekilde sayılmamıştır. Buna göre 6771 sayılı Kanun ile Anayasa'da yapılan değişikliklere uyum sağlamak üzere sayılan ibareler gibi değiştirilmesi veya yürürlükten kaldırılması gereken ibareler ile Anayasa'da yapılan değişikliklere uyum sağlamak üzere kanun veya KHK'larda yer alan ilgili hükümlerin yeniden düzenlenmesi anılan bent uyarınca 7142 sayılı Kanun'un kapsamında kalmaktadır.

28. Kuralın, Anayasa değişikliğiyle benimsenen yeni hükümet sistemi ile yürütme organı olarak Cumhurbaşkanlığı ve yasama organı olarak TBMM seçimlerinin birlikte yapılması ve birlikte yenilenmesinin benimsenmesi çerçevesinde Cumhurbaşkanı seçiminin sonuçlandırılmasına ilişkin süreci daha açık ve anlaşılabilir kılacak şekilde düzenlendiği anlaşılmaktadır. Bu itibarla kuralın Anayasa'da yapılan değişikliklere uyum sağlamak üzere yürürlükteki kanun ve KHK'larda yer alan ilgili hükümlerin yeniden düzenlenmesiyle ilgili olduğu açıktır.

29. Diğer yandan 7142 sayılı Kanun'un 2. maddesinin (2) numaralı fıkrasında Bakanlar Kuruluna verilen KHK çıkarma yetkisinin bu Kanun'un yürürlüğe girdiği tarih olan 18/5/2018'den TBMM ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanı'nın andiçerek göreve başladığı tarih olan 9/7/2018'e kadar geçerli olduğu ve bu süre içinde Bakanlar Kurulunun birden fazla KHK çıkarabileceği hükme bağlanmıştır. KHK'nın kabul tarihinin 14/6/2018 olduğu gözetildiğinde KHK'nın 7142 sayılı Kanun'un tanıdığı süre içinde çıkarıldığı hususunda da tereddüt bulunmamaktadır.

30. Açıklanan nedenlerle kuralın 6771 sayılı Kanun'la Anayasa'da yapılan değişikliklere uyum sağlamak üzere 7142 sayılı Kanun'un 1. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendi uyarınca Yetki Kanunu kapsamında olduğu anlaşılmaktadır.

31. Anayasa'nın mülga 91. maddesinin birinci fıkrasında, sıkıyönetim ve olağanüstü hâller saklı kalmak üzere Anayasa'nın İkinci Kısmı'nın Birinci ve İkinci Bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleri ile Dördüncü Bölüm'de yer alan siyasi haklar ve ödevlerin KHK'larla düzenlenemeyeceği belirtilmiştir.

32. Anayasa'nın "*Seçme, seçilme ve siyasî faaliyette bulunma hakları*" başlıklı 67. maddesinin birinci fıkrasında vatandaşların kanunda gösterilen şartlara uygun olarak seçme, seçilme ve bağımsız olarak veya bir siyasî parti içinde siyasî faaliyette bulunma ve halkoylamasına katılma hakkına sahip oldukları hükme bağlanmıştır.

33. Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde aday olma ve oy verme haklarının Anayasa'nın 67. maddesi kapsamında temel bir hak olduğu konusunda kuşku bulunmamaktadır (AYM, E.2012/30, K.2012/96, 15/6/2012).

34. 6271 sayılı Kanun'un 20. maddesinde Cumhurbaşkanı seçiminin sonuçlandırılması düzenlenmiştir. Bu kapsamda anılan maddenin (1) numaralı fıkrasında seçimin kesin sonuçlarının YSK tarafından TBMM Başkanlığı ile Cumhurbaşkanlığı makamına bildirileceği, kamuoyuna ilan edileceği ve Resmî Gazete'de yayımlanacağı hükme bağlanmış; (2) numaralı fıkrasında ise seçim sonuçlarının kesinleşmesinden sonra YSK tarafından seçilen Cumhurbaşkanı adına bir tutanak düzenleneceği belirtilerek dava konusu kuralla bu tutanağın seçilen Cumhurbaşkanı'na verilmek üzere TBMM Başkanlığına sunulacağı ifade edilmiştir.

35. Kural, Cumhurbaşkanlığı seçiminin tamamlanması ve seçimin kesin sonuçlarının ortaya çıkmasından sonraki sürece ilişkin bulunmaktadır. Bu bağlamda kuralın

Cumhurbaşkanlığı seçiminin yöntemine veya seçim sürecine ilişkin bir düzenleme içermediği açıktır.

36. Öte yandan düzenlenmiş tutanağın sunulmasını öngören kural, siyasi hakların işlevselliği yönünden kurucu mahiyette bulunmayıp seçim sonrası sürecin şekilsel ve törensel yönüne ilişkin bir düzenleme içermektedir. Bu bağlamda Cumhurbaşkanlığı seçiminin tamamlanması ve Cumhurbaşkanı statüsünün kazanılmasından sonraki aşamaya ilişkin olarak yalnızca törensel olarak yapılacak uygulama ve uygulanacak usul konusunda düzenleme içermekten ibaret kuralın Anayasa'nın 67. maddesi kapsamında seçme, seçilme ve siyasi faaliyette bulunma hakkını düzenlediği söylenemez. Bu itibarla kural, Anayasa'nın mülga 91. maddesi uyarınca KHK ile düzenlenemeyecek yasak alan içinde kalmamaktadır.

37. Açıklanan nedenlerle Yetki Kanunu kapsamında kalan ve yasak alanda düzenleme içermeyen kural, Anayasa'nın mülga 91. maddesine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

Zühtü ARSLAN, Engin YILDIRIM, M. Emin KUZ ve Yusuf Şevki HAKYEMEZ bu görüşe katılmamışlardır.

Kuralın Anayasa'nın Başlangıç kısmı ile 6., 7., ve 87. maddelerine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de bu bağlamda belirtilen hususların Anayasa'nın mülga 91. maddesi yönünden yapılan değerlendirmeler kapsamında ele alınmış olması nedeniyle Anayasa'nın Başlangıç kısmı ile 6., 7., ve 87. maddeleri yönünden ayrıca bir inceleme yapılmasına gerek görülmemiştir.

b. Kuralın İçerik Yönünden İncelenmesi

38. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 43. maddesi uyarınca kural, ilgisi nedeniyle Anayasa'nın 2. maddesi yönünden incelenmiştir.

39. 6271 sayılı Kanun'un 20. maddesinin (2) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde, seçilen Cumhurbaşkanı adına, YSK tarafından Cumhurbaşkanı seçildiğine dair bir tutanak düzenleneceği belirtilmiş; aynı fıkranın dava konusu ikinci cümlesinde ise bu tutanağın seçilen Cumhurbaşkanı'na verilmek üzere TBMM Başkanlığına sunulacağı hükme bağlanmıştır.

40. Hukuk devletinin temel unsurlarından biri *belirlilik* ilkesidir. Anayasa Mahkemesinin yerleşik kararlarına göre anılan ilke, yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel olmasını gerektirmektedir. Belirlilik ilkesi, hukuksal güvenlikle bağlantılı olup birey, yasal düzenlemeden belirli bir kesinlik içinde hangi somut eylem ve olguya hangi hukuksal yaptırımın veya sonucun bağlandığını, bunların idareye hangi müdahale yetkisini verdiğini bilmesini zorunlu kılmaktadır.

41. Anayasa Mahkemesi birçok kararında belirlilik ilkesinin yalnızca yasal belirliliği değil daha geniş anlamda hukuki belirliliği ifade ettiğini, yasal düzenlemeye dayanarak erişilebilir, bilinebilir ve öngörülebilir olma gibi niteliklere ilişkin gereklilikleri karşılaması koşuluyla mahkeme içtihatları ve yürütmenin düzenleyici işlemleri ile de hukuki belirliliğin sağlanabileceği, asıl olanın muhtemel muhataplarının mevcut şartlar altında belirli bir işlemin ne tür sonuçlar doğurabileceğini öngörmelerini mümkün kılacak bir normun varlığı olduğu vurgulanmıştır.

42. Kural, Cumhurbaşkanlığı seçiminin kesin sonuçlarının ortaya çıkması ve seçilen Cumhurbaşkanı adına Cumhurbaşkanı seçildiğine dair tutanağın düzenlenmesinden bu tutanağın ilgisine verilmesine kadar olan sürece ilişkindir. Buna göre YSK tarafından düzenlenen

tutanağın seçilen Cumhurbaşkanı'na verilmek üzere TBMM Başkanlığına sunulacağını öngören kuralla söz konusu tutanağın hangi makam tarafından, ne maksatla, nereye ulaştırılacağı hususlarının açık, anlaşılır, öngörülebilir ve uygulanabilir bir şekilde düzenlendiği gözetildiğinde kuralın belirlilik ilkesine aykırı bir yönü bulunmamaktadır.

43. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

3. KHK'nın 2. Maddesiyle 6271 Sayılı Kanun'un Başlığı ile Birlikte Değiştirilen 21. Maddesinin (1) ve (2) Numaralı Fıkraları

a. Kuralların Anayasa'nın Mülga 91. Maddesi Yönünden İncelenmesi

44. Kurallar; seçilen Cumhurbaşkanı adına YSK tarafından düzenlenen tutanağın Cumhurbaşkanı'na TBMM Genel Kurulunda, TBMM Başkanı veya Geçici Başkan tarafından verilmesini, aynı birleşimde andiçme töreninin yapılmasını ve söz konusu birleşimin zamanını düzenlemektedir.

45. KHK'nın 1. maddesiyle 6271 sayılı Kanun'un 20. maddesinin (2) numaralı fıkrasına eklenen ikinci cümlenin Anayasa'nın mülga 91. maddesine uygunluk denetimi bölümünde belirtilen gerekçeler bu kurallar yönünden de geçerlidir.

46. Açıklanan nedenlerle Yetki Kanunu kapsamında kalan ve yasak alanda düzenleme içermeyen kurallar, Anayasa'nın mülga 91. maddesine aykırı değildir. İptal taleplerinin reddi gerekir.

Zühtü ARSLAN, Engin YILDIRIM, M. Emin KUZ ve Yusuf Şevki HAKYEMEZ bu görüşe katılmamışlardır.

Hasan Tahsin GÖKCAN, KHK'nın 2. maddesiyle 6271 sayılı Kanun'un başlığı ile birlikte değiştirilen 21. maddesinin (1) numaralı fıkrasının ikinci cümlesi ve (2) numaralı fıkrası yönünden bu görüşe katılmamıştır.

Kuralların Anayasa'nın Başlangıç kısmı ile 6., 7., ve 87. maddelerine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de bu bağlamda belirtilen hususların Anayasa'nın mülga 91. maddesi yönünden yapılan değerlendirmeler kapsamında ele alınmış olması nedeniyle Anayasa'nın Başlangıç kısmı ile 6., 7., ve 87. maddeleri yönünden ayrıca bir inceleme yapılmasına gerek görülmemiştir.

b. Kuralların İçerik Yönünden İncelenmesi

47. 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesi uyarınca kurallar, ilgileri nedeniyle Anayasa'nın 2. maddesi yönünden incelenmiştir.

48. Kurullarla; seçilen Cumhurbaşkanı adına düzenlenen tutanağın TBMM Genel Kurulunda TBMM Başkanı veya Geçici Başkan tarafından verileceği, aynı birleşimde andiçme töreninin yapılacağı, bu birleşimin birlikte yapılan Cumhurbaşkanı ve TBMM genel seçiminin ardından TBMM'nin toplandığı ilk günü takip eden üç gün içinde gerçekleştirileceği, Cumhurbaşkanı'nın ikinci oylamada seçilmesi veya sadece Cumhurbaşkanı seçiminin yapılması hâlinde andiçme töreninin seçim sonucunun kesinleşmesini takip eden üç gün içinde yapılacağı, toplantı hâlinde olmaması durumunda TBMM'nin derhal toplantıya çağırılacağı hükme bağlanmıştır.

49. Kurallarla; Cumhurbaşkanlığı seçiminin kesin sonuçlarının ortaya çıkmasından sonra YSK tarafından düzenlenen tutanağın seçilen Cumhurbaşkanı'na nerede, nasıl ve kim tarafından verileceği ve Cumhurbaşkanı'nın ilk veya ikinci oylamada seçilmesi ile yalnızca Cumhurbaşkanlığı seçiminin yapılması hâllerine bağlı olarak andiçme töreninin yapılma zamanı gibi hususların açık, anlaşılır, öngörülebilir ve uygulanabilir bir şekilde düzenlendiği gözetildiğinde kuralların belirlilik ilkesine aykırı bir yönünün bulunmadığı anlaşılmıştır.

50. Açıklanan nedenlerle kurallar, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal taleplerinin reddi gerekir.

Zühtü ARSLAN, Hasan Tahsin GÖKCAN, Engin YILDIRIM ve M. Emin KUZ, KHK'nın 2. maddesiyle 6271 sayılı Kanun'un başlığı ile birlikte değiştirilen 21. maddesinin (1) numaralı fıkrasının ikinci cümlesi ile (2) numaralı fıkrası yönünden bu görüşe katılmamışlardır.

4. KHK'nın 2. Maddesiyle 6271 Sayılı Kanun'un Başlığı ile Birlikte Değiştirilen 21. Maddesinin (3) Numaralı Fıkrası

a. Kuralın Anayasa'nın Mülga 91. Maddesi Yönünden İncelenmesi

51. Kural, Cumhurbaşkanı yardımcısı ve bakanların andiçme törenlerinin zamanını belirlemektedir.

52. KHK'nın 1. maddesiyle 6271 sayılı Kanun'un 20. maddesinin (2) numaralı fıkrasına eklenen ikinci cümlelerin Anayasa'nın mülga 91. maddesine uygunluk denetimi bölümünde Yetki Kanunu kapsamına ilişkin belirtilen gerekçeler bu kural yönünden de geçerlidir. Buna göre Anayasa değişikliğiyle kabul edilen yeni hükümet sistemi kapsamında Cumhurbaşkanınca atanacak ve görevden alınabilecek olan Cumhurbaşkanı yardımcılarının ve bakanların andiçme törenine ilişkin düzenleme içeren kural 7142 sayılı Kanun'un 1. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendi uyarınca Yetki Kanunu kapsamında bulunmaktadır.

53. Anayasa'nın 106. maddesinin birinci fıkrasında, Cumhurbaşkanı'nın seçildikten sonra bir veya daha fazla Cumhurbaşkanı yardımcısı atayabileceği öngörülmüştür. Anılan maddenin dördüncü fıkrasında Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanların milletvekili seçilme yeterliliğine sahip olanlar arasından Cumhurbaşkanı tarafından atanacağı ve görevden alınacağı ifade edilmiş; beşinci fıkrasında ise Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanların Cumhurbaşkanı'na karşı sorumlu oldukları hükme bağlanmıştır.

54. Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlar seçilmiş kişiler olmayıp atama yoluyla göreve gelmektedirler. Bu itibarla atama yoluyla görevlendirilen Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanların görevlendirilmeleri ve andiçmeleri Anayasa'nın 67. maddesinde düzenlenen seçme, seçilme ve siyasi faaliyette bulunma hakları kapsamında değildir.

55. Açıklanan nedenlerle Yetki Kanunu kapsamında kalan ve yasak alanda düzenleme içermeyen kural, Anayasa'nın mülga 91. maddesine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

Kuralın Anayasa'nın Başlangıç kısmı ile 6., 7., ve 87. maddelerine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de bu bağlamda belirtilen hususların Anayasa'nın mülga 91. maddesi yönünden yapılan değerlendirmeler kapsamında ele alınmış olması nedeniyle Anayasa'nın Başlangıç kısmı ile 6., 7., ve 87. maddeleri yönünden ayrıca bir inceleme yapılmasına gerek görülmemiştir.

b. Kuralın İçerik Yönünden İncelenmesi

56. 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesi uyarınca kural, ilgisi nedeniyle Anayasa'nın 2. maddesi yönünden incelenmiştir.

57. Kuralla, Cumhurbaşkanınca atanan Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanların atanmalarını takip eden gün andiçecekleri hükme bağlanmıştır.

58. Anayasa'nın 104. maddesinin dördüncü fıkrasında Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanların Anayasa'nın 81. maddesinde yazılı şekilde TBMM önünde andiçecekleri hükme bağlanmıştır. Buna göre Cumhurbaşkanınca atanan Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanların atanmalarını takip eden gün andiçeceklerini öngören kuralla kimlerin, ne zaman andiçecekleri hususlarının açık, anlaşılır, öngörülebilir ve uygulanabilir bir şekilde düzenlendiği açık olup kuralın belirlilik ilkesine aykırı bir yönü bulunmamaktadır.

59. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

5. KHK'nın 3. ve 4. Maddeleri

60. 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesi uyarınca kurallar, ilgileri nedeniyle Anayasa'nın 8. maddesi yönünden de incelenmiştir.

61. KHK'nın 3. maddesinde KHK'nın yayımı tarihinde yürürlüğe gireceği belirtilmiş; 4. maddesinde ise KHK hükümlerinin Bakanlar Kurulunca yürütüleceği ifade edilmiştir.

62. KHK'ların hukuksal rejimini düzenleyen Anayasa'nın mülga 91. maddesinin altıncı fıkrasında "*Kanun hükmünde kararname, Resmî Gazetede yayımlandıkları gün yürürlüğe girerler. Ancak kararnamede yürürlük tarihi olarak daha sonraki bir tarih de gösterilebilir.*" denilmiştir.

63. Anayasa'nın 8. maddesinin 6771 sayılı Kanun'la değiştirilmeden önceki hâlinde yürütme yetkisi ve görevinin Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu tarafından Anayasa'ya ve kanunlara uygun olarak kullanılacağı ve yerine getirileceği kurala bağlanmış iken anılan değişiklikte birlikte yürütme yetkisi ve görevinin Cumhurbaşkanı tarafından Anayasa'ya ve kanunlara uygun olarak kullanılacağı ve yerine getirileceği ifade edilmiştir.

64. 2/7/2018 tarihli ve 698 sayılı 477 Sayılı Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 72. maddesinde ise yürürlükte bulunan kanun ve KHK'lar ile 7142 sayılı Kanun'a dayanılarak yürürlüğe konulan KHK'ların yürütme maddelerinde Bakanlar Kurulu ve bakanlara yapılmış olan atıfların Cumhurbaşkanı'na yapılmış sayılacağı hükme bağlanmıştır.

65. 699 sayılı KHK'nın dava konusu 3. maddesi yürürlük maddesi, dava konusu 4. maddesi ise yürütme maddesidir. Yürürlük maddesi yasal düzenlemelerin ne zaman yürürlüğe gireceğini, yürütme maddesi de yasal düzenlemeleri yürüten makamı göstermektedir. Anılan maddeler kanun yapım tekniği açısından her tür yasal düzenlemede bulunmakta olup yazılmamış olmaları yasal düzenlemelerin geçerliliğini etkilememektedir. Bu itibarla yalnızca KHK'nın yayımı tarihinde yürürlüğe gireceğini belirten 3. madde ile KHK hükümlerinin hangi makam tarafından yürütüleceğini öngören 4. maddenin Anayasa'ya aykırı bir yönü bulunmamaktadır.

66. Açıklanan nedenlerle kurallar, Anayasa'nın 8. ve mülga 91. maddelerine aykırı değildir. İptal taleplerinin reddi gerekir.

Kuralların Anayasa'nın Başlangıç kısmı ile 6., 7., ve 87. maddelerine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de bu bağlamda belirtilen hususların Anayasa'nın 8. ve mülga 91. maddeleri yönünden yapılan değerlendirmeler kapsamında ele alınmış olması nedeniyle Anayasa'nın Başlangıç kısmı ile 6., 7., ve 87. maddeleri yönünden ayrıca bir inceleme yapılmasına gerek görülmemiştir.

IV. YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI TALEBİ

67. Dava dilekçesinde özetle, dava konusu kuralların uygulanmaları hâlinde telafisi güç veya imkânsız zararların doğabileceği belirtilerek yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi talep edilmiştir.

14/6/2018 tarihli ve 699 sayılı Cumhurbaşkanı Seçimi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin;

A. Tümüne,

B. 1. maddesiyle 19/1/2012 tarihli ve 6271 sayılı Cumhurbaşkanı Seçimi Kanunu'nun 20. maddesinin (2) numaralı fıkrasına eklenen ikinci cümleye,

C. 2. maddesiyle 6271 sayılı Kanun'un başlığı ile birlikte değiştirilen 21. maddesine,

Ç. 3. ve 4. maddelerine,

yönelik iptal talepleri 31/3/2021 tarihli ve E.2018/112, K.2021/24 sayılı kararla reddedildiğinden bu Kanun Hükmünde Kararname'ye, maddelere ve cümleye ilişkin yürürlüğün durdurulması taleplerinin REDDİNE 31/3/2021 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

V. HÜKÜM

14/6/2018 tarihli ve 699 sayılı Cumhurbaşkanı Seçimi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin;

A. Tümünün Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE OYBİRLİĞİYLE,

B. 1. maddesiyle 19/1/2012 tarihli ve 6271 sayılı Cumhurbaşkanı Seçimi Kanunu'nun 20. maddesinin (2) numaralı fıkrasına eklenen ikinci cümlelerin;

1. Anayasa'nın mülga 91. maddesi yönünden Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE, Zühtü ARSLAN, Engin YILDIRIM, M. Emin KUZ ile Yusuf Şevki HAKYEMEZ'in karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2. İçeriği itibarıyla Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE OYBİRLİĞİYLE,

C. 2. maddesiyle 6271 sayılı Kanun'un başlığı ile birlikte değiştirilen 21. maddesinin;

1. (1) numaralı fıkrasının;

a. Birinci cümlesinin;

i. Anayasa'nın mülga 91. maddesi yönünden Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE, Zühtü ARSLAN, Engin YILDIRIM, M. Emin KUZ ile Yusuf Şevki HAKYEMEZ'in karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

ii. İçeriği itibarıyla Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE OYBİRLİĞİYLE,

b. İkinci cümlesinin;

i. Anayasa'nın mülga 91. maddesi yönünden Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE, Zühtü ARSLAN, Hasan Tahsin GÖKCAN, Engin YILDIRIM, M. Emin KUZ ile Yusuf Şevki HAKYEMEZ'in karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

ii. İçeriği itibarıyla Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE, Zühtü ARSLAN, Hasan Tahsin GÖKCAN, Engin YILDIRIM ile M. Emin KUZ'un karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2. (2) numaralı fıkrasının;

a. Anayasa'nın mülga 91. maddesi yönünden Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE, Zühtü ARSLAN, Hasan Tahsin GÖKCAN, Engin YILDIRIM, M. Emin KUZ ile Yusuf Şevki HAKYEMEZ'in karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

b. İçeriği itibarıyla Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE, Zühtü ARSLAN, Hasan Tahsin GÖKCAN, Engin YILDIRIM ile M. Emin KUZ'un karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

3. (3) numaralı fıkrasının Anayasa'nın mülga 91. maddesi ve içeriği itibarıyla Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE OYBİRLİĞİYLE,

Ç. 3. ve 4. maddelerinin Anayasa'nın mülga 91. maddesi ve içeriği itibarıyla Anayasa'ya aykırı olmadıklarına ve iptal taleplerinin REDDİNE OYBİRLİĞİYLE,

31/3/2021 tarihinde karar verildi.

Başkan Zühtü ARSLAN	Başkanvekili Hasan Tahsin GÖKCAN	Başkanvekili Kadir ÖZKAYA
Üye Engin YILDIRIM	Üye Hicabi DURSUN	Üye Celal Mümtaz AKINCI
Üye Muammer TOPAL	Üye M. Emin KUZ	Üye Rıdvan GÜLEÇ
Üye Recai AKYEL	Üye Yusuf Şevki HAKYEMEZ	Üye Yıldız SEFERİNOĞLU
Üye Selahaddin MENTEŞ	Üye Basri BAĞCI	Üye İrfan FİDAN

KARŞIOY GEREKÇESİ

1. Mahkememiz çoğunluğu 14/6/2018 tarihli ve 699 sayılı Cumhurbaşkanı Seçimi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin (KHK) 1. maddesiyle 6271 sayılı Cumhurbaşkanı Seçimi Kanunu'nun 20. maddesinin ikinci fıkrasına eklenen cümle ile 2. maddesiyle aynı Kanun'un değiştirilen 21. maddesinin (1) ve (2) numaralı fıkralarının Anayasa'ya aykırı olmadığına karar vermiştir.

A. Anayasa'nın Mülga 91. Maddesi Yönünden

2. İptali istenen KHK'nın 1. maddesiyle 6271 sayılı Kanun'un 20. maddesinin ikinci fıkrasına eklenen cümle Cumhurbaşkanı'nın seçildiğine dair tutanağın seçilen Cumhurbaşkanı'na verilmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisine (TBMM) sunulmasını öngörmektedir. KHK'nın 2. maddesiyle değiştirilen 6271 sayılı Kanun'un 21. maddesinin (1) ve (2) numaralı fıkraları ise seçilen Cumhurbaşkanı adına düzenlenen tutanağın TBMM Genel Kurulunda Meclis Başkanı veya Geçici Başkan tarafından verileceğini, aynı birleşimde andiçme töreninin yapılacağını, bu birleşimin birlikte yapılan Cumhurbaşkanı ve TBMM genel seçiminin ardından Meclisin toplandığı ilk günü takip eden üç gün içinde yapılacağını, Cumhurbaşkanı'nın ikinci oylamada seçilmesi veya sadece Cumhurbaşkanı seçiminin yapılması durumunda andiçme töreninin seçim sonucunun kesinleşmesini takip eden üç gün içinde yapılacağını, Meclis toplantı halinde değilse derhal toplantıya çağrılacağını öngörmektedir.

3. Görüldüğü üzere kurallar Cumhurbaşkanı seçiminin ardından Yüksek Seçim Kurulunca düzenlenen tutanağın TBMM'ye iletilmesine, seçilen Cumhurbaşkanı'na Genel Kurulda verilmesine, andiçme töreninin yapılacağı zamana ilişkin usul ve esasları belirlemektedir. Öncelikle kuralların Anayasa'nın mülga 91. maddesi gereğince KHK'lar ile düzenlenmesi mümkün olmayan temel hak ve özgürlüklere ilişkin olup olmadığına, dolayısıyla yasak alanda bir düzenleme olup olmadığına bakmak gerekmektedir.

4. Anayasa'nın 67. maddesi vatandaşların seçme, seçilme, siyasi faaliyette bulunma, ve halkoylamasına katılma haklarına sahip olduğunu belirtmektedir. Anayasa'nın güvence altına aldığı siyasi haklar, "çoğulcu, katılımcı, kurallar ve kurumlar düzeni" olan demokrasinin vazgeçilmez unsurları arasında yer almaktadır (bkz. AYM, 2002/38, K. 2002/89, 8/10/2002; *Mustafa Hamarat*, B.No: 2015/19496, 17/1/2019, § 45). Siyasi hakların kullanılmasının en önemli aracı da kuşkusuz seçimlerdir. Bu nedenle Anayasa'nın 67. maddesi seçimlerin yargı yönetim ve denetimi altında yapılmasını öngörmektedir. Madde gerekçesine göre bu yargısal güvencenin nedeni "demokrasinin kaynağı olan egemenliğin seçim yolu ile yansması"dır.

5. Seçme, seçilme ve siyasi faaliyette bulunma haklarının Cumhurbaşkanı seçimleri bakımından da geçerli olduğu her türlü izahtan varestedir. Nitekim Anayasa Mahkemesi Cumhurbaşkanı seçimlerinde aday olma ve oy verme hakkının Anayasa'nın 67. maddesince güvence altına alınan bir temel hak olduğunda kuşku bulunmadığını belirtmiştir (AYM, E. 2012/30, K. 2012/96, 15/6/2012).

6. Anayasa Mahkemesi bireysel başvuruda da seçilen milletvekillerinin tutuklama tedbiri nedeniyle TBMM’de “*yemin edememiş ve milletvekilliği görevini fiilen yerine getirememiş*” olmasını seçilme ve siyasi faaliyette bulunma hakkını etkileyen bir müdahale olarak kabul etmiştir (bkz. *Mustafa Ali Balbay*, B. No: 2012/1272, 4/12/2013, § 132; *İbrahim Ayhan*, B.No: 2013/9895, 2/1/2014, § 71).

7. Seçilen kişilerin nasıl ve ne zaman göreve başlayacağına dair düzenlemeler, Anayasa’nın 67. maddesinde korunan hakların kullanılmasına ilişkin kurallardır. Dolayısıyla kuralların Cumhurbaşkanı seçiminin sonuçlanmasından sonra uygulanacak prosedürü gösteren “*şekilsel*” ve “*törensel*” mahiyette oldukları, bu nedenle siyasi hakların işlevselliği bakımından kurucu mahiyette olmadıkları şeklindeki çoğunluk görüşüne (§ 36) katılmak zordur. Cumhurbaşkanı seçiminden sonra tutanağın seçilen Cumhurbaşkanıya *verilmesi* ve andiçme töreninin yapılacağı zamanın *belirlenmesi* seçilme ve siyasi faaliyette bulunma hakkıyla doğrudan ilgilidir.

8. Diğer yandan, aşağıda “*İçerik Yönünden*” başlığı altında açıklanacağı üzere, Cumhurbaşkanının göreve başlama şartı olan andiçmenin zamanını belirleyen kurallar Anayasa’nın Cumhurbaşkanı için belirlediği görev süresini etkileme potansiyeline sahiptir. Bu bağlamda iptali istenen kuralların “*şekilsel*” ve “*törensel*” nitelikte oldukları, dolayısıyla siyasi haklarla ilgili bir düzenleme mahiyetinde olmadıkları söylenemez.

9. Sonuç olarak, Cumhurbaşkanı seçiminden sonra tutanağın TBMM’ye ve ardından seçilen Cumhurbaşkanıya sunulmasından andiçme töreninin yapılacağı zamana kadar olan süreci düzenleyen, dolayısıyla Cumhurbaşkanı’nın göreve başlama anını belirleyen dava konusu KHK kuralları, Anayasa’nın 67. maddesi kapsamında güvenceye alınan siyasi haklarla ilgili düzenleme mahiyetinde olduğundan mülga 91. madde uyarınca KHK ile düzenlenemeyecek olan yasak alanda kalmaktadır.

B. İçerik Yönünden

10. İptali istenen kurallardan KHK’nın 2. maddesi, gerekçesinde de ifade edildiği üzere, “*seçilen Cumhurbaşkanının andiçme töreni ile atanan Cumhurbaşkanı yardımcıları ve Bakanların andiçmelerine ilişkin süreler*”i düzenlemektedir. Bu kapsamda KHK’nın 2. maddesiyle değiştirilen 6271 sayılı Kanun’un 21. maddesinin (1) numaralı fıkrasının ikinci cümlesi ile aynı maddenin (2) numaralı fıkrası Cumhurbaşkanının birinci ya da ikinci oylamada seçilmesi veya sadece Cumhurbaşkanı seçiminin yapılması durumlarında andiçme oturumunun yapılacağı zamanı belirlemektedirler. Cumhurbaşkanı’nın Anayasa ile belirlenen görev süresini etkileyebilecek olan bu kuralların içerik yönünden de Anayasa’ya aykırı olduğu düşünülmektedir.

11. Anayasa’nın 77. maddesine göre “*Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri beş yılda bir aynı günde yapılır.*” Anayasa’nın 101. maddesinin ikinci fıkrası “*Cumhurbaşkanı’nın görev süresi beş yıldır*”, yedinci fıkrası ise “*Seçimlerin tamamlanamaması halinde, yenisi göreve başlayıncaya kadar mevcut Cumhurbaşkanı’nın görevi devam eder*” şeklindedir. Anayasa’nın 103. maddesi gereğince de “*Cumhurbaşkanı, görevine başlarken Türkiye Büyük Millet Meclisi önünde... andiçer.*”

12. Konuya ilişkin bu anayasal hükümlerden TBMM ile Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin *beş yılda bir aynı günde yapılacağı*, Cumhurbaşkanı’nın andiçerek göreve başlayacağı ve beş yıl süreyle görev yapacağı anlaşılmaktadır. Bu noktada Cumhurbaşkanı’nın ne zaman andiçeceğine,

dolayısıyla göreve başlayacağına dair düzenlemelerin onun görev süresini etkileme potansiyeline sahip olmadığı söylenemez.

13. Dava konusu kurallar esas itibarıyla Cumhurbaşkanı'nın göreve başlama zamanı olan andiçme töreninin *ne zaman* yapılacağını düzenlemektedir. İptali istenen KHK hükmüyle değiştirilmeden önce 6271 sayılı Kanun'un 21. maddesinde yeni seçilen Cumhurbaşkanı'nın yemin töreninin "*eski Cumhurbaşkanı'nın görev süresinin dolduğu gün*" yapılacağı belirtilmişti. Böylece Cumhurbaşkanı için Anayasa'da öngörülen görev süresinin dolması ve yeni seçilen Cumhurbaşkanı'nın görev süresinin başlaması arasında bir boşluk bulunmaması amaçlanmıştı.

14. Değişiklikten sonra ise Cumhurbaşkanı'nın andiçme töreninin; birlikte yapılan seçimin ardından *Meclis'in toplandığı ilk günü takip eden üç gün içinde*, Cumhurbaşkanı'nın ikinci oylamada seçilmesi veya sadece Cumhurbaşkanı seçiminin yapılması durumunda ise *seçim sonucunun kesinleşmesini takip eden üç gün içinde* yapılması öngörülmüştür. Diğer yandan 6271 sayılı Kanun'un 3. maddesinin (3) numaralı fıkrası uyarınca "*Cumhurbaşkanı ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev sürelerinin dolmasından önceki son Pazar günü oy verme günüdür. Görev süresi, birlikte yapılan bir önceki seçim tarihi esas alınarak belirlenir.*"

15. Anayasa'da Cumhurbaşkanı'nın beş yıllık görev süresinin ne zaman başlayacağına dair açık bir hüküm bulunmamaktadır. Bununla birlikte Cumhurbaşkanı'nın "*görevine başlarken*" andiçmesini öngören Anayasa'nın 103. maddesinden hareketle beş yıllık görev süresinin andiçme tarihinden itibaren başladığı söylenebilir. Bu durumda andiçme töreninin *görevdeki* Cumhurbaşkanı'nın beş yıllık görev süresinin tamamlandığı gün yapılmaması, "*Cumhurbaşkanı'nın görev süresi beş yıldır*" şeklindeki Anayasa hükmüne aykırı sonuçlar ortaya çıkaracaktır. Zira bu durum görevdeki Cumhurbaşkanı'nın görev süresi dolmadan yeni seçilen Cumhurbaşkanı'nın göreve başlaması sonucunu doğurabilecektir. Eski ve yeni Cumhurbaşkanı'nın görev sürelerinin çakışacağı zaman dilimi de seçimin ilk veya ikinci oylamada sonuçlanmasına bağlı olarak değişebilecektir.

16. İptali istenen kuralın doğurabileceği anayasal sakıncayı somut olarak açıklamak faydalı olacaktır. 9/7/2018 tarihinde yapılan andiçme töreni ile görevine başlamış olan görevdeki Cumhurbaşkanı'nın beş yıllık görev süresi -seçim kararı alınmadığı takdirde- 9/7/2023 tarihinde dolacaktır. Buna karşılık bir sonraki Cumhurbaşkanlığı ve TBMM seçimleri Anayasa'nın 77. maddesi, 6271 sayılı Kanun'un 3. maddesi ve 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu'nun 6. maddesi kapsamında, son seçimin yapıldığı tarih olan 24/6/2018'den itibaren beş yılın dolmasından önceki son Pazar günü olan 18/6/2023 tarihinde yapılacaktır.

17. Bu durumda seçimin mevcut Cumhurbaşkanı'nın görev süresinin dolacağı 9/7/2023 tarihinden önce tamamlanması ve asıl önemlisi yeni seçilen Cumhurbaşkanı'nın seçimlerin ardından Meclis'in toplandığı ilk günü takip eden üç gün içinde, yine 9/7/2023 tarihinden önce, andiçerek göreve başlaması mümkün hale gelmektedir. Aynı anda *görevde* iki Cumhurbaşkanı olamayacağına göre yeni seçilen Cumhurbaşkanı'nın andiçmesiyle birlikte önceki Cumhurbaşkanı'nın görevi sona erecek ve böylece önceki Cumhurbaşkanı *beş yıldan daha az süre* görev yapmış olabilecektir (bkz. Kemal Gözler, *Türk Anayasa Hukuku*, 2. Baskı, Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım, 2018, ss.769-770).

18. Bu nedenle dava konusu kurallar Cumhurbaşkanı'nın görev süresini kısaltma, dolayısıyla Anayasa'da öngörülen süreden daha az görevde kalmasına neden olma potansiyeline sahiptir. Bunun da Cumhurbaşkanı'nın görev süresinin beş yıl olduğunu belirten Anayasa'nın 101. maddesiyle bağdaştırılması mümkün değildir.

19. Açıklanan gerekçelerle, kuralların Anayasa'ya aykırı olduğunu düşündüğümden çoğunluğun red yönündeki kararına katılmıyorum.

Başkan
Zühtü ARSLAN

KARŞIOY GEREKÇESİ

1. 6271 Sayılı Cumhurbaşkanı Seçimi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkındaki 699 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 2. maddesiyle değiştirilen 6271 sayılı Kanunun 21. maddesinin 1. fıkrasının ikinci cümlesi ile aynı maddenin 2. fıkrasının iptali isteminin reddine ilişkin sayın çoğunluğun kararına aşağıda açıklayacağım gerekçelerle katılamadım.

2. Öncelikle belirtilmelidir ki 699 sayılı KHK ile 6271 sayılı Kanunun 20. maddesine eklenen cümle ile Kanunun aynı KHK ile değiştirilen 21. maddesinin 1. fıkrasının ilk cümlesinde düzenlenen kurallar, sonuçlanan bir seçim sonunda kanun gereği seçimi kazanan adaya verilmesi gereken tutanağın tevdiini ve bu amaçla Meclis'te düzenlenecek töreni içermektedir. Esasen 6271 sayılı Kanunun 20/1. maddesinde Cumhurbaşkanı seçiminin kesin sonuçlarının YSK tarafından TBMM Başkanlığı ile Cumhurbaşkanlığı makamına bildirileceği, kamuoyuna ilan edileceği ve Resmî Gazete'de yayımlanacağı belirtilmektedir. Yine aynı maddenin KHK ile değiştirilmeden önceki 2. fıkrasında ise; seçilen cumhurbaşkanı adına seçildiğine dair bir tutanak düzenleneceği ifade edilmektedir. Dolayısıyla 699 sayılı KHK ile eklenen anılan kuralların hukuk düzeninde bir yenilik veya hukuki sonuç doğurduğu söz edilememektedir. Bu yönüyle yasak alanda kaldığına, incelenen sonraki kurallarla bütünlük oluşturduğuna ve bu kuralların da aynı gerekçelerle iptali gerektiğine yönelik diğer görüşlere iştirak edemedik.

3. KHK denetiminde yetki ve konu bakımından ölçü norm olan Anayasanın mülga 91. maddesi uyarınca temel haklara ilişkin düzenlemeler KHK ile yapılamaz. Başka deyişle bu alanlar KHK'lar bakımından yasak alan olarak kabul edilmiştir. Diğer taraftan Anayasanın 67. maddesinde düzenlenen seçme, seçilme, siyasi faaliyette bulunma hakları, Anayasanın Dördüncü Bölümünde yer alan siyasi haklar ve ödevlerdendir. Anılan 67. madde uyarınca kişiler seçme seçilme, bağımsız olarak veya bir siyasi parti içinde siyasi faaliyette bulunma ve halkoylamasına katılma hakkına sahiptir. Aynı maddenin 4. fıkrasına göre bu hakların kullanılması kanunla düzenlenir.

4. Anayasada öngörülen siyasal sistem; Devletin bir Cumhuriyet olduğu ve Cumhuriyetin de demokratik, laik, sosyal bir hukuk Devleti olduğu şeklindedir. Demokratik sistemin temelleri ise Anayasanın kimi maddelerinde yeri geldiğinde ifade edilmiştir. Örneğin 68. maddeye göre siyasi partiler demokratik siyasi hayatın vazgeçilmez unsurlarıdır ve önceden izin almadan kurulurlar. Yine 67. maddenin 2. fıkrası uyarınca seçimler ve halk oylaması serbest,

eşit, gizli, tek dereceli genel oy, açık sayım ve döküm esaslarına göre yargı denetiminde yapılır. Cumhurbaşkanı ise Anayasanın 101. maddesi uyarınca genel oyla yapılacak seçim usulüyle doğrudan halk tarafından seçilir. Ayrıca Cumhurbaşkanının mutlaka partili olması veya siyasi parti gruplarının aday olması zorunlu görülmemiş, öngörülen sayıdaki seçmen tarafından da aday gösterilebileceği kabul edilmiştir. İster bir siyasi partinin aday, isterse bir kısım seçmenlerin aday olsun seçime katılan her aday bu süreçte siyasi faaliyette bulunduğu gibi, seçilen Cumhurbaşkanı da göreve başladığından itibaren yürütme göreviyle birlikte yürütmenin başı olarak siyasi faaliyette bulunmaya da başlamaktadır. Siyasal faaliyetin mutlaka bir siyasi parti faaliyeti olarak algılanması doğru olmayacaktır. Esasen Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Cumhurbaşkanlığı makamı (ve parlamenter sistemde ise başbakanlık) özü itibarıyla siyasal bir makamdır. Partili olsun olmasın her aday Cumhurbaşkanlığında kendi siyasal politikasını ve projelerinin icrasını halka vaat etmektedir. Halk da Cumhurbaşkanını, sunduğu siyasal düşünce, yaklaşım ve siyasal projelerini onayladığı için seçmektedir. Dolayısıyla Cumhurbaşkanı and içerek göreve başladığında bir yandan yürütme yetkisiyle ilgili görevi başlamakta, diğer taraftan kamusal alanda siyasal faaliyetine başlamış olmaktadır.

5. 6271 sayılı Kanunun 21. maddesinin 1. fıkrasının ikinci cümlesi ile aynı maddenin ikinci fıkrasındaki kurallarda ise Cumhurbaşkanının ilk oylamada veya ikinci oylamada seçilmiş olma alternatifleri gözönünde tutularak, seçim tutanağının yeni Cumhurbaşkanı Meclis Başkanı tarafından hangi tarihlerde verileceği düzenlenmektedir. İptali istenen kuralın göreve başlama tarihini etkileyen kısmı öngörülen süreler bakımındandır. Sonuç olarak KHK kuralları ile öngörülen tutanağın verilmesi ve and içilmesiyle ilgili bu süreler aslında Cumhurbaşkanının göreve başlama süresini de belirlemiş olmaktadır. And içme süresinin bir ya da birkaç gün veya hafta önce ya da sonra olması, Cumhurbaşkanının göreve başlama ve dolayısıyla siyasi faaliyette bulunma tarihini etkilemektedir. Somut olarak incelenen kurallar açısından bakıldığında etkilemekten öte, bu kurallar göreve ve siyasi faaliyette bulunmaya başlama tarihini belirleyici olmaktadır. Bu durumda kuralların siyasal haklara ilişkin bir düzenleme ve sınırlama işlevi gördüğü söylenmelidir. Yine denetim için ölçü norm olan Anayasanın mülga 91. maddesi yönünden yasak alanda düzenleme yapılmış olduğundan, kuralların iptali gerekmektedir.

6. İçerik yönünden ise; incelenen kurullarla değişiklik yapılmadan önce and içme töreninin önceki Cumhurbaşkanının görev süresinin dolduğu gün yapılacağı belirtilmekteyken, değişiklikle birlikte törenin; genel seçim ardından Meclis'in toplandığı ilk günü takibeden üç gün içinde yapılacağı düzenlenmiştir. Görüldüğü üzere bu düzenleme Cumhurbaşkanının göreve başlama tarihini etkilemektedir. Bu yönüyle de kurallar Anayasanın 101. maddesine aykırılık oluşturmaktadır.

Başkanvekili
Hasan Tahsin
GÖKCAN

KARŞIOY GEREKÇESİ

1. 699 sayılı Cumhurbaşkanlığı Seçimi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 2. maddesiyle 6271 sayılı Kanun'un 21. maddesinin (1) numaralı fıkrasının ikinci cümlesi ve (2) numaralı fıkrası Cumhurbaşkanının göreve başlaması için gerekli olan sürelerle ilgili kuralları düzenlemektedir.

2. Anayasa'nın 103. maddesi Cumhurbaşkanının göreve başlarken TBMM önünde andiçmesiyle ilgili süreci hükme bağlamaktadır. Dava konusu kurallar bu madde kapsamında göreve başlarken yapılması gereken andiçme töreninin ne zaman yapılacağına ilişkin olup bu törenden sonra Cumhurbaşkanlığı yürütme görevini ifa etmeye başlayabilir. Bu görev de siyasi faaliyette bulunma hakkıyla doğrudan bağlantılıdır. Dolayısıyla, Anayasa'nın 67. Maddesi kapsamında seçme, seçilme ve siyasi faaliyette bulunma hakkıyla ilgili olup KHK ile düzenlenmesi mümkün olmayan bir alan içinde kalmaktadır.

3. Dava konusu kurallar yasak alanda düzenleme yaptığından Anayasa'nın mülga 91. maddesine aykırılık oluşturmaktadır. Bu nedenle çoğunluk kararına katılmıyorum. Üye

Engin YILDIRIM

KARŞIOY GEREKÇESİ

6271 sayılı Kanunun 20. maddesinin (2) numaralı fıkrasına 699 sayılı KHK ile eklenen cümlelerin ve Kanunun aynı KHK ile değiştirilen 21. maddesinin (1) ve (2) numaralı fıkralarının Anayasaya aykırı olmadığına ve iptal talebinin reddine karar verilmiştir.

1. Çoğunluğun konu yönünden red gerekçesinde; dava konusu kuralların Cumhurbaşkanlığı seçiminin yöntemine veya seçim sürecine ilişkin bir düzenleme içermediği, sadece seçimin tamamlanmasından ve sonuçlarının ortaya çıkmasından sonraki sürece ilişkin olduğu, bu sebeple de Anayasanın 67. maddesi kapsamında seçme, seçilme ve siyasi faaliyette bulunma haklarını düzenlediğinden söz edilemeyeceği belirtilerek, kuralların Anayasanın mülga 91. maddesi uyarınca KHK ile düzenlenemeyecek yasak alan kapsamında kalmadığı için Anayasanın anılan maddesine aykırı olmadığı sonucuna varılmıştır.

Dava konusu kurallardan, Kanunun 20. maddesinin (2) numaralı fıkrasına eklenen cümle ile 21. maddesinin (1) ve (2) numaralı fıkraları esas olarak Cumhurbaşkanının göreve başlama ânına etki eden, hatta doğrudan belirleyen, dolayısıyla Anayasanın "Seçme, seçilme ve siyasi faaliyette bulunma hakları" başlıklı 67. maddesinde teminat altına alınan hakları düzenleyen hükümlerdir.

Bilindiği üzere, 6271 sayılı Kanunun "Cumhurbaşkanı seçiminin sonuçlandırılması" başlıklı 20. maddesine göre Cumhurbaşkanlığı seçiminin sonuçlandırılması için, kesin sonuçların Yüksek Seçim Kurulunca (YSK) TBMM Başkanlığı ile Cumhurbaşkanlığı Makamına bildirilmesi, kamuoyuna ilân edilmesi ve Resmî Gazetede yayımlanması; ayrıca seçilen Cumhurbaşkanlığı adına YSK tarafından bir tutanak düzenlenerek Cumhurbaşkanına verilmek

üzere TBMM Başkanlığına sunulması gerekmektedir. Başka bir anlatımla, anılan maddenin başlığından da anlaşılacağı üzere, Cumhurbaşkanını seçimi mezkûr tutanağın TBMM Başkanlığına sunulması ile sonuçlanmaktadır.

Bu nedenle, çoğunluğun, incelenen kuralın seçim sürecine ilişkin olmadığı ve sadece törensel bir uygulamaya ve prosedüre ilişkin bir düzenleme içerdiği yönündeki değerlendirmesi, Kanunun sistematığına de yasama organının bu konudaki açık iradesine de uygun görünmemektedir.

Diğer taraftan, Cumhurbaşkanının görevine başlarken TBMM önünde andiçmesini öngören Anayasanın 103. maddesi uyarınca Cumhurbaşkanının görevine başlaması için zorunlu olan andiçme, seçilmiş Cumhurbaşkanının yürütme yetkisi ve görevini yerine getirmeye başlayabilmesinin, yani Anayasanın 67. maddesinde öngörülen siyasî faaliyette bulunabilmesinin de temel şartıdır.

Anayasanın 103. maddesine göre Cumhurbaşkanının göreve başlaması için zorunlu olan andiçme töreni ise Kanunun 21. maddesinde düzenlenmekte ve törenin ne zaman yapılacağı incelenen kurallarla belirlenmektedir.

Bir başka deyişle, Kanunun KHK ile değiştirilen 21. maddesinin (1) ve (2) numaralı fıkraları, Anayasanın 103. maddesine göre Cumhurbaşkanının göreve başlayabilmesi için zorunlu olan andiçmenin zamanını belirlediğinden, anılan hükümlerin, seçilen Cumhurbaşkanının yürütme faaliyetine başlayabilmesiyle ve bu kapsamda siyasî faaliyette bulunma hakkıyla ilgili olmadığını söylemek mümkün değildir.

Bilindiği gibi, Anayasanın mülga 91. maddesinin birinci fıkrasında, Anayasanın İkinci Kısmının Birinci ve İkinci Bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleri ile Dördüncü Bölümündeki siyasî haklar ve ödevlerin KHK'larla düzenlenemeyeceği hükme bağlanmıştır.

Dava konusu kuralların -yukarıda açıklandığı üzere- Anayasanın İkinci Kısmının Dördüncü Bölümünde yer alan 67. maddedeki haklara ilişkin düzenlemeler öngörmesinden dolayı Anayasanın mülga 91. maddesine göre KHK ile düzenleme yapılması mümkün olmayan yasak alan içinde ve konu yönünden Anayasaya aykırı olduğu, bu sebeple iptal edilmeleri gerektiği düşüncesiyle çoğunluğun red kararına karşıyım.

2. Çoğunluğun içerik yönünden red gerekçesinde de, red görüşüne katılmadığımız kuralların açık, anlaşılır, öngörülebilir ve uygulanabilir bir şekilde düzenlendiği ve belirlilik ilkesine aykırı bir yönünün bulunmadığı belirtilerek Anayasanın 2. maddesine aykırı olmadığı sonucuna varılmıştır.

Hukuk devletinin temel unsurlarından biri olan belirlilik ilkesi, Mahkememizin yerleşik içtihadına göre, yasal düzenlemelerin herhangi bir tereddüte ve şüpheye yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır ve nesnel olmasını; hukukî güvenlik ilkesiyle bağlantılı olarak da, kanunda belirli bir kesinlik içinde hangi somut olgulara hangi sonuçların bağlandığının görülebilmesini zorunlu kılmaktadır. Kuşkusuz söz konusu ilke KHK'lar bakımından da geçerlidir.

Anayasanın 101. maddesinde, Cumhurbaşkanının görev süresinin beş yıl olduğu; 77. maddesinde de, TBMM ve Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin beş yılda bir aynı günde yapılacağı hükme bağlanmaktadır.

2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 6. ve 37. maddeleri ile dava konusu kuralların yer aldığı 6271 sayılı Kanunun 3. maddesi birlikte değerlendirildiğinde, ondördüncü

Cumhurbaşkanının ilk turda seçilmesi hâlinde, incelenen hüküm uyarınca andiçerek göreve başlayacağı tarihe göre hâlen görevde olan Cumhurbaşkanının -göreve başladığı tarih de dikkate alındığında- beş yıllık görev süresinin kısılmasına (veya görev süreleri çakışan ve görevde olan iki Cumhurbaşkanının bulunmasına); yeni Cumhurbaşkanının ilk turda seçilememesi hâlinde ise -incelenen 21. madde geçici bir hüküm olmadığı için- izleyen bütün Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde yeni seçilen Cumhurbaşkanı ile bir önceki Cumhurbaşkanının görev sürelerinin çakışma durumunun devamlı olarak uzamasına, başka bir ifadeyle Cumhurbaşkanlarının görev süreleri bakımından sürekli bir belirsizliğe yol açacak bir düzenlemenin söz konusu olduğu anlaşılmaktadır.

Anayasaya göre herhangi bir tereddüte ve şüpheye yer vermeyecek şekilde ve belli bir kesinlik içinde açık, net, anlaşılır ve nesnel bir şekilde belirlenmesi gereken ve kamu otoritelerinin keyfî uygulamalarına engel olacak tedbirleri içermesi gerektiği tartışmasız olan dava konusu kuralların bu niteliklere sahip olduğu söylenemeyeceği gibi belirli bir kesinlik ve nesnellikle uygulanabilecek nitelikte olduğu da söylenemez.

Bu itibarla, Kanunun 21. maddesinin (1) numaralı fıkrasının ikinci cümlesi ile (2) numaralı fıkrasında yer verilen ve yeni seçilecek Cumhurbaşkanının göreve başlama tarihini etkileyen, buna bağlı olarak görevdeki Cumhurbaşkanı ile yeni seçilecek Cumhurbaşkanının görev sürelerinde belirsizliğe yol açan hükümlerin içerik yönünden de Anayasanın 2. ve 101. maddelerine aykırı olduğu ve iptal edilmeleri gerektiği düşüncesiyle, çoğunluğun aksi yöndeki kararına katılmıyorum.

Üye

M. Emin KUZ

KARŞIOY GEREKÇESİ

1. Anayasa'da yapılan değişikliklere uyum sağlanması amacıyla 10/5/2018 tarihli ve 7142 sayılı Kanunun verdiği yetkiye dayanılarak çıkarılan 14/6/2018 tarihli ve 699 sayılı Cumhurbaşkanlığı Seçimi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 1. maddesi ile 19/1/2012 tarihli ve 6271 sayılı Cumhurbaşkanlığı Seçimi Kanunu'nun 20. maddesinin ikinci fıkrasına eklenen cümlenin ve 2. maddesi ile 6271 sayılı Kanun'un 21. maddesini başlığıyla birlikte değiştiren maddenin (1) ve (2) numaralı fıkralarının Anayasa'ya uygunluk denetiminde Mahkememiz çoğunluğunca Kanun Hükmünde Kararnamenin bahse konu kurallarının Anayasa'nın mülga 91. maddesi uyarınca kanun hükmünde kararname ile düzenlenemeyecek yasak alan içinde kalmadığı gerekçesiyle bu yönüyle Anayasa'ya aykırılık taşımadığı kanaatine ulaşılmıştır. 699 sayılı Cumhurbaşkanlığı Seçimi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin yukarıda bahsettiğim hükümlerinin konu bakımından yetki yönüyle Anayasa'nın mülga 91. maddesine aykırılık taşıdığı için iptali gerektiği kanaatinde olduğumdan çoğunluk görüşüne katılmamaktayım.

2. Anayasa'ya aykırı olduğu için iptali gerektiği kanaatimde olduğum Kanun Hükmünde Kararnamenin 1. maddesi hükmü ile 6271 sayılı Cumhurbaşkanlığı Seçimi Kanunu'nun 20. maddesinin ikinci fıkrasına "*Bu tutanak seçilen Cumhurbaşkanına verilmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulur.*" şeklinde bir cümle eklenmiştir. İptali gerektiği kanaatimde olduğum 2. madde hükmündeki fıkralar ise şu şekilde hükümler getirerek 6271 sayılı Kanun'un 21. maddesini değiştirmiştir:

“(1) Seçilen Cumhurbaşkanı adına düzenlenen tutanak, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı veya Geçici Başkan tarafından verilir ve aynı birleşimde andiçme töreni yapılır. Bu birleşim, birlikte yapılan Cumhurbaşkanı ve Türkiye Büyük Millet Meclisi genel seçiminin ardından Meclisin toplandığı ilk günü takip eden üç gün içinde gerçekleştirilir.

(2) Cumhurbaşkanının ikinci oylamada seçilmesi veya sadece Cumhurbaşkanı seçiminin yapılması halinde andiçme töreni, seçim sonucunun kesinleşmesini takip eden üç gün içinde yapılır. Türkiye Büyük Millet Meclisi toplantı halinde değilse derhal toplantıya çağrılır”.

3. Öncelikle burada Anayasa Mahkemesi çoğunluğunun dava konusu kuralların 7142 sayılı 6771 Sayılı Kanun'la Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Yapılan Değişikliklere Uyum Sağlanması Amacıyla Çeşitli Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Konusunda Yetki Kanunu'na dayanılarak çıkarılan Kanun Hükmünde Kararname kapsamında kaldığı ve içerik yönünden Anayasa'ya aykırı olmadığı gerekçesiyle iptal isteminin reddi gerektiği şeklindeki kanaatine katılmaktayım. Bu kararda Anayasa'ya aykırılık noktasındaki gerekçem dava konusu kuralların Kanun Hükmünde Kararname ile düzenlenemeyecek konularda düzenleme yapılmış olması nedeniyle Anayasa'nın mülga 91. maddesine aykırılık hususuna dayanmaktadır.

4. “Kanun Hükmünde Kararname Çıkarma Yetkisi Verme” başlıklı 1982 Anayasası'nın mülga 91. maddesinin ilk fıkrasında “*Türkiye Büyük Millet Meclisi, Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verebilir. Ancak sıkıyönetim ve olağanüstü haller saklı kalmak üzere, Anayasanın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleri ile dördüncü bölümünde yer alan siyasi haklar ve ödevler kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenemez.*” hükmü yer almaktadır.

5. Buradan hareketle dava konusu Kanun Hükmünde Kararname hükümlerinin seçilme hakkı ile ilgili olduğu ve bu nedenle de Anayasa'nın mülga 91. maddesinin birinci fıkrasındaki siyasi haklar ile ilgili olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. Dolayısıyla buradaki temel Anayasa'ya aykırılık siyasi haklar içerisinde yer aldığı tartışmasız olan seçilme hakkı ile ilgili bir konunun Kanun Hükmünde Kararname ile düzenlenmiş olmasından kaynaklanmaktadır.

6. Anayasa'nın mülga 91. maddesinin ilk fıkrasındaki Kanun Hükmünde Kararnameye konu yapılamayacak haklar ile ilgili kurula dikkat edildiğinde burada kullanılan ifadenin “düzenlenemez” şeklindeki bir ifade olduğu gözden kaçırılmamalıdır. Dolayısıyla Anayasa'nın bu hükmü siyasi haklar ile ilgili olarak bir “sınırlama” içermemiş olsa dahi bu kapsamdaki bir hakkın hiçbir şekilde kanun hükmünde kararname ile düzenlenememesini öngörmektedir. İşte Anayasa'ya aykırılık da bu konuda ortaya çıkmaktadır. Zira iptali gerektiği kanaatimde olduğum kurallarla seçilme hakkı ile ilgili bazı hususlar dava konusu olan Kanun Hükmünde Kararname ile düzenlenmektedir.

7. Bu bağlamda çoğunluk kararında dava konusu kuralların siyasi haklarla ilgisi yönüyle şu gerekçeye yer verilmiştir:

“Kural, Cumhurbaşkanlığı seçiminin tamamlanması ve seçimin kesin sonuçlarının ortaya çıkmasından sonraki sürece ilişkin bulunmaktadır. Bu bağlamda kuralın Cumhurbaşkanlığı seçiminin yöntemine veya seçim sürecine ilişkin bir düzenleme içermediği açıktır.

Öte yandan düzenlenmiş tutanağın sunulmasını öngören kural, siyasi hakların işlevselliği yönünden kurucu mahiyette bulunmayıp seçim sonrası sürecin şekilsel ve törensel yönüne ilişkin bir düzenleme içermektedir. Bu bağlamda Cumhurbaşkanlığı seçiminin tamamlanması ve Cumhurbaşkanı statüsünün kazanılmasından sonraki aşamaya ilişkin olarak yalnızca törensel olarak yapılacak uygulama ve uygulanacak usul konusunda düzenleme içermekten ibaret kuralın Anayasa'nın 67. maddesi kapsamında seçme, seçilme ve siyasi faaliyette bulunma hakkını düzenlediği söylenemez. Bu itibarla kural, Anayasa'nın mülga 91. maddesi uyarınca KHK ile düzenlenemeyecek yasak alan içinde kalmamaktadır” (§§ 36-37).

8. Bu görüşe katılmak mümkün değildir. Zira, Anayasa'nın ölçüt alınan mülga 91. maddesinin açık hükmü gereğince siyasi hakların Kanun Hükmünde Kararname ile düzenlenemeyeceği esası kategorik biçimde benimsenmiş olup, Anayasa Mahkemesi çoğunluk kararındaki gibi *“siyasi hakların işlevselliği yönünden kurucu mahiyette bulunmayıp seçim sonrası sürecin şekilsel ve törensel yönüne”* ilişkin olma gibi bir ayrımı kabul etmemektedir. Bu nedenle Anayasa'nın bu açık hükmü karşısında çoğunluk kararındaki gibi bir gerekçeyle Cumhurbaşkanlığı seçimi ile ilgili bazı hususların Kanun Hükmünde Kararname ile düzenlenebilmesine imkan tanımak söz konusu edilemez.

9. Kaldı ki iptali gerektiği kanaatinde olduğum Kanun Hükmünde Kararname düzenlemelerine bakıldığında bu kurallarda her ne kadar törensel nitelikteki boyutları olduğu da söylenebilecek hususlar düzenleniyorsa da esasında dava konusu hükümlerin seçilen Cumhurbaşkanının seçildiğine ilişkin tutanağın Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulması, tutanağın Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı veya Geçici Başkan tarafından seçilen Cumhurbaşkanına takdimi ve aynı birleşimde Cumhurbaşkanlığı andiçme töreni yapılması, Türkiye Büyük Millet Meclisindeki bu birleşimin gerçekleştirilme zamanı ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin toplantı halinde değilse derhal toplantıya çağırılması gibi hususları düzenlemekte olduğu göze çarpmaktadır.

10. Dolayısıyla iptali gerektiği kanaatinde olduğum 699 sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümleri ile Cumhurbaşkanı seçimine giren ve seçimi kazanan bir aday hakkında Yüksek Seçim Kurulu tarafından Cumhurbaşkanı seçildiğine dair düzenlenen tutanağın seçilen kişiye verilmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulması, akabinde seçilen Cumhurbaşkanına verilmesi ve aynı birleşimde andiçme töreninin yapılması öngörülmektedir. Bu kuralların Cumhurbaşkanı adayı olan ve seçilen bir kişinin seçilme hakkı ile ilgili süreçteki esaslı unsurları düzenlediği açıktır. Nitekim bir kişinin seçilme hakkı bağlamında aday olması ve seçime katılması ile ilgili hususlar ne kadar önemli ise aynı şekilde adaylar içerisinde seçilen bir kişinin seçildiğine dair tutanağın takdimi ve seçilmiş bir kişinin göreve başlayabilmesi için Anayasa'nın öngördüğü andiçme töreni de o kadar önemli ve gerekli olan aşamalardır.

11. Bunun gibi iptali istenen kurallarda yer alan andiçme töreninin zamanı da seçilme hakkının kullanımı noktasında önemlidir. Zira andiçme tarihinden itibaren seçilen kişinin görev süresinin başlayacağı ve seçilme hakkını kullanarak Cumhurbaşkanlığı sıfatını kazanmış olan kişinin ne kadar süre boyunca görev yapacağı gündeme gelecektir. Seçilen Cumhurbaşkanının kendi siyasi hedeflerini gerçekleştirmeye başlayacağı dönemin kapısını aralayacak olan bu törensel aşama aynı zamanda Cumhurbaşkanının siyasi faaliyette bulunma hakkı ile de doğrudan ilgili bir hususu düzenlemektedir.

Esas Sayısı:2018/112

Karar Sayısı:2021/24

12. Görüldüğü üzere esasında dava konusu kuralların Cumhurbaşkanı seçiminde aday olup seçilen bir kişinin seçildiğine dair tutanağın kendisine verilmesi, andiçme töreni ve andiçme zamanını belirleyen kurallar olup törensel yönünün ötesinde seçilme ve siyasi faaliyette bulunma hakkının kullanımı ile ilgili önemli bazı hususları düzenlemeleri nedeniyle bu kuralların Anayasa'nın 67. maddesinde düzenlenen seçme, seçilme ve siyasi faaliyette bulunma hakkı ile doğrudan ilgili olduğu aşıkardır.

13. Yukarıda sıralanan nedenlerle Anayasa'nın 67. maddesi kapsamında görülecek olan dava konusu kurallarda düzenlenen hususların Kanun Hükmünde Kararname ile düzenlenmesi mümkün değildir. Bu nedenle kuralların yasak alanda düzenleme yaptığından Anayasa'nın mülga 91. maddesi uyarınca iptali gerektiği kanaatinde olduğum için Mahkememiz çoğunluk görüşüne katılmamaktayım.

Üye

Yusuf Şevki
HAKYEMEZ